

NäringsdepartementetKemikalieinspektionen
172 13 Sundbyberg
kemi@kemi.se

Uppdrag att kartlägga och analysera tillgången till kemikalier för vattenrening

Regeringens beslut

Regeringen ger Kemikalieinspektionen i uppdrag att kartlägga och analysera tillgången till kemikalier för vattenrening. Uppdraget är ett led i att öka förutsättningarna för en robust dricksvattenproduktion och avloppshantering.

Kemikalieinspektionen ska utföra uppdraget i samverkan med Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Kommerskollegium.

Kemikalieinspektionen ska kartlägga och analysera:

- tillgången till kemikalier som är nödvändiga för dricksvattenproduktion och avloppsvattenrening, inklusive prekursorer till dessa kemikalier,
- användningen av dessa kemikalier i olika branscher, och hur efterfrågan kan förväntas utvecklas kommande år,
- de logistiska förutsättningarna, inklusive varuflöden och förutsättningar för transport och lagerhållning och hur dessa påverkar tillgången till dessa kemikalier,
- möjliga åtgärder för en effektiv och hållbar tillgång och för att minska sårbarheter relaterade till möjliga framtida bristsituationer.

Vid behov ska information inhämtas från andra myndigheter, aktörer, relevanta, berörda branscher och näringslivsorganisationer

Kemikalieinspektionen ska löpande informera Regeringskansliet (Miljödepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Kemikalieinspektionen ska göra en delredovisning av uppdraget gällande de två första punkterna i uppdraget ovan avseende kartläggningen av tillgång och efterfrågan senast den 31 mars 2022 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet med kopia till Miljödepartementet). En slutredovisning av uppdraget ska ske den 31 maj 2022.

Närmare om uppdraget

Kemikalieinspektionen ska med utgångspunkt i de analyser Livsmedelsverket tidigare genomfört avseende dricksvattenkemikalier¹ kartlägga vilken tillgång till kemikalier som är nödvändiga för dricksvattenproduktion och avloppsvattenrening, inklusive prekursorer för dessa kemikalier, baserat på befintlig inhemsk produktion för den svenska marknaden och på befintlig import.

Kemikalieinspektionen ska vidare kartlägga och analysera den årliga användningen och hur efterfrågan kan förväntas utvecklas kommande år, av sådana kemikalier som är aktuella inom uppdraget i olika branscher i samhället, uppdelat per bransch. Beroende på hur utfallet ser ut bör det i redovisningen framgå en uppskattning av hur stora kvantiteter, men även av vilka kvaliteter, som bedöms efterfrågas i respektive bransch.

Kemikalieinspektionen ska, med stöd av Kommerskollegium och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, kartlägga och analysera vilka logistikflöden som i dag finns för relevanta kemikalier och som bedöms sårbara för olika typer av marknadsstörningar samt vilka behov av nya logistikflöden som uppkommer vid en eventuell brist på dessa kemikalier. Förutsättningar för transport och lagerhållning kan antas vara en begränsande faktor för vissa typer av kemikalier givet deras korrosiva egenskaper, varför detta ska ingå som en del av analysen.

Kemikalieinspektionen ska även identifiera vilka typer av åtgärder som krävs för att möjliggöra en effektiv och långsiktigt hållbar tillgång till viktiga kemikalier i den skala som krävs för att möta efterfrågan från samhällsviktig

¹ Rapportering av Livsmedelsverkets arbete med kemikalier till dricksvattenförsörjning. Dnr 2021/03355.

verksamhet och samhället i stort. I tillämpliga fall ska möjliga ersättningsprodukter också ingå i analysen.

Kemikalieinspektionen ska, baserat på resultaten i ovanstående del av uppdraget, analysera möjligheterna för staten och andra aktörer att vidta åtgärder i syfte att minska sårbarheter relaterade till möjliga framtida bristsituationer. Redovisningen av åtgärder ska innehålla en bedömning av vilka åtgärder som är mest effektiva med tillhörande konsekvensbeskrivningar inklusive kostnadsberäkningar och förslag till finansiering.

Bakgrund

Tillgång till rent vatten är en grundläggande förutsättning för ett fungerande samhälle. Dricksvatten är inte bara vårt viktigaste livsmedel utan också nödvändigt inom t.ex. livsmedelsproduktion och processindustri. För att värna de nationella vattenresurserna och upprätthålla förutsättningarna för ett hållbart vattenkretslopp nu och i framtiden behöver vattenförekomsterna skyddas från skadlig påverkan. För att producera dricksvatten används olika typer av processkemikalier i reningsprocessen. Olika typer av kemikalier behövs på motsvarande sätt i den rening som sker av avloppsvatten innan vattnet kan släppas ut i recipienterna.

Livsmedelsverket har sedan 2010 haft en samordnande roll för dricksvattenfrågor i landet. Inom ramen för uppdraget har flera projekt genomförts, bl.a. om de kemikalier som behövs för att uppnå ett säkert dricksvatten, vilket också har bäring på behoven av sådana kemikalier för avloppshantering i linje med gällande miljökrav. Ett fördjupat kunskapsunderlag behövs för att klargöra behovet av insatsvaror för att säkerställa dricksvattenproduktion och avloppshantering, och vilka åtgärder som kan vidtas för att säkerställa tillgång till dessa insatsvaror.

På regeringens vägnar

Anna-Caren Säterberg

Helena Storbjörk Windahl

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM, KH

Justitiedepartementet/SSK

Utrikesdepartementet/HI

Finansdepartementet/BA, SFÖ

Miljödepartementet/KE, NM

Kommerskollegium

Livsmedelsverket

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Naturvårdsverket